

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 184.

ოსთმზაბათი, 14 იანვარი 1904 წ.

გაზეთის № 2380.

მიიღება ხელის მოწმება 1904 წლისათვის.

ყოველ დღიური გაზეთი

„ცნობის ფურცელი“

სურათებიანი დამატებით კვირადი ორჯერად

(წლიური ზღირა)

ფასი გაზეთისა გავაზენით

კვანთისა და რუსეთში: საზღვარ-გარე
 1 წლით — 6 მ., 6 თით — 4 მ., 1 წლით — 9 მ., 6 თით — 5 მ.,
 1 თით — 50 კაპ. 1 თით — 90 კაპ.

თვიურ ხელის მოწმების სურათებიანი დამატება არ გავაზენებთ, თუ არ დაუმტკიცებენ თვეში 25 კაპ.

წლიური ფასის განაწილება: ხელის-მოწმებისათვისავე 4 მ. და-ნარჩენი 1-ლ მარკაზე.

ყოველ თვიური ჟურნალი

„მ ო ა გ ე“

(წლიური ზღირა)

ფასი ჟურნალისა

კვანთისა და რუსეთში: საზღვარ-გარე.
 1 წლით — 10 მ., 6 თით — 8 მ., 1 წლით — 13 მ., 6 თით — 7 მ.,
 3 თით — 3 მან. 3 თით — 5 მან.

ინტერესი „მ ო ა გ ე“-ს მთელს წლით გამოიწერს, სურათებიანი დამატებით და „ცნობის ფურცელი“ უფასოდ გავაზენებთ, ზოგიერთ კალენდარს გავაზენებთ ფოსტის ხარჯისათვის უნდა დაუმტკიცონ 1 მანეთი, რომელიც ხელის-მოწმებისათვისავე უნდა იქნეს შემოტანილი.

წლიურ ფასის განაწილება: პირველად — 6 მან კალენდარზე მტკიცებულების, და 5 მან. ტფილისელ-თათვის, 1-ლ არტამედ — 3. მ., 1-ლ აფისტოლედ — 4 მანეთი.

როგორც „ცნობის ფურცლის“, ისე „მ ო ა გ ე“-ს ზოგადი წიგნი ხელის მოწმებით გავაზენებთ პრემიალ ველო ნაწილებით.

ალ. ყაზბეგისა.

წიგნის ფურცლისა დამატებაში დაბეჭდვება სურათები სა-ქარვლის ინოვაციად და ველოტურა სურათებში, დასურათებშიავე გავაზენებთ. სურათები არის ფოტოგრაფიით გა-დაღებული და ხელთ ნახატი მ. გიგინეის მიერ. გარდა ამისა — „მ ო ა გ ე“-ს ხელის-მოწმებით გავაზენებთ.

რუსი საზღვარგარე ფინანსურ-სურათები

(გამოქვეყნებულია ორჯერ კვირად)

რუსი ფინანსური მატარებელი 250 მანეთად.

წლიური ფასის გარდა კალენდარზე ხელის მოწმებულს, პრემიის გათვალისწინებით კალენდარის ფოსტის ხარჯად 5 მ. უნდა გამოიწერებოდნენ.

რედაქციის მისამართი: მოსკოვი, ვარშავის ქუჩაზე, ცელსონი №372 ფოსტის აღმ. ტიფლისის რედაქციაში: მოსკოვი, შიშოვის ქუჩაზე.

პ ი რ ტ ა

უ-დე-მომანსანსის

(დასწრული*)

ბერტა შეტელ ლამაზი ქალი დადგა, თვალწარმტაცია. მისი ცქერით ვერ გაძლებოდა ნამდვილ ვენერას დამსვენებას!

თექვსმეტის წლისა. ისეთი საროს ტანინანს, ნარინარს, მშვენიერს, ეშხიანს ქალსა და შეხვედრდებოდა! დაიხ, ხორც-შესხმული ვენერა იყო! ეს თმა და ლამაზი ცისფერი თვა-

ლები, მრავალი, მსხვილი, ვნებით სასვე, საკონკრეტი ტუჩები უმშვენიერდა გაბადარულს ფუნთოშა ხასეს.

ერთს დილის მამა-მისი რაღაც არაჩვეულებრივის სახის გამომეტყველებით ჩემთან შევივლიდა. ჩემს საღამოზე ხმაც არ გაიჟიკა, ჩამოვიდა და მითხრა:

— ერთს დღი რამ საქმეზე მინდა მოგველაპარაკოთ... ბერტას... ბერტას გათხოვება შეიძლება?

სახტად დავჩირხ და წამოვიხსენე:

— ბერტას გათხოვება?... რასა ბრძანებთ! ყოველად შეუძლებელია...

სიტყვა ჩამომართვა:

— მართალია... მეც ვიცი... მაგრამ, ბატონო ექიმო... ვინ იცის... როგორც ჩვენ იმედი გვაქვს... შევიღწიოთ... შეიძლება, ჩემის ქალისთვის ბედნიერება იქნეს... და დღეობაში მისმა გონებამ გამოიფხიზლოს?

ამ სიტყვებმა ძალზე დამაფიქრა. მშობლების იმედი საფუძველს არ იყო მოკლებული. შესაძლებელი იყო ამ ხალხს მდგომარეობას, ამ უსუსანიშნავს დედობრივს აღლოს, რომელიც თანხარად ატოვებს როგორც დედაკაცის ისე ცხვირის გულს, და რომლის გავლენით კრუნი შიგ ბორონი მიაფრინდებოდა ხოლმე ძალღს, როცა წიწილებს ხიფათი რამ მოეღოს, დაიხ, ამ ახალს მდგომარეობას შეიძლება გამოვლენიყვნინა ეს მიღწეული თავი და მოძრაობაში მოვიყვანა უჭრედი მებანინში აბროვ-ნებისა.

ამეც დილი ერთი შემთხვევა მომაგონდა. ამ შემთხვევის მოწმე მე თვითონ ვიყავ. რამდენისამე წლის წინად ერთი საშინელი რეტინი მონადირე ძალი მყავდა, ვერას გზით ვერ გამოვიყენე. ლეცკები დაყარა და ქუკით კი არ დაქვიანებულა, მაგრამ თითქო სხვა, ნაკლებად განვითარებულ, ძაღლესს დაემსგავსა.

ახრად მომივიდა თუ არა, ჩემს წაიღოს ვეწვევი-მეთქი, ბერტას გათხოვების სურვილი უფრო გამიკვივებოდა, იმეტომ კი არა, რომ ის ან მისი მშობლები მიყვანდა, ამ საგანს მეც-ნიერების თვლით დავუწყე ყურება. რა მზალებოდა? — თუ იყო ჩემთვის საოქარი ამოცანა.

მამას ვუხსენებ:

— შეიძლება, არა სცდებოდეთ... რატომაც არა, შეიძლება, კაცმა სცადოს... თქვენცა სცადეთ... მაგრამ... მაგრამ... ბერტას შემოთვალს ვის მონახავთ?...

დაბალის ხმით მიპასუხა:

— ერთი კაცი მეგულდება. გავიყლი... წვილულია: — ვინ არის?... კარგი კაცი თუ ვინმეა მინც?... თქვენის წოდებისა?

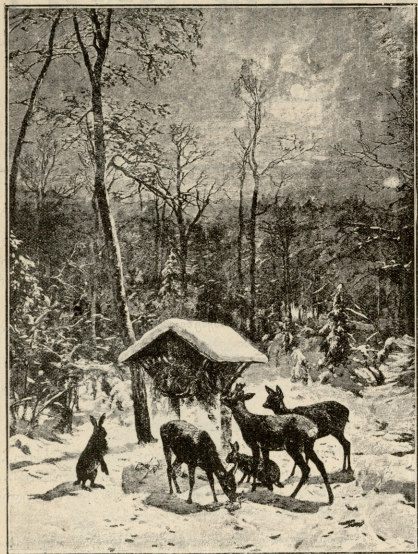
— დილი!

— კეთილი... შეიძლება მისი ვინაობაცა კეთილით?

— სწორედ იმისი ვგარი უნდა შეთქვა და რჩევა მეკითხნა. ბატონი გასტონ დიღბუა დე-ლოუსელია.

კინამდ წამოვიყვირე: — საზოგადო-მეთქი! — მაგრამ ისეც თავი შევიმარე. ცოტა სიჩუმის შემდეგ, როგორც იყო, და-

ტყის ქობიან, ზამთარში.

— ძალიან ჯარგი. ამ კაცის წინააღმდეგი არა ვარ. საბრალო მამა აღერსიანიღ გამომეშევილობა.
— მომავალს თვეში უნდა გავათხოვოთო, — მითხრა.

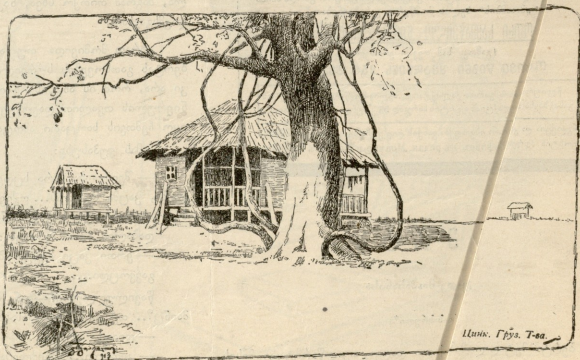
* *

გასტონი დიუბუა დე-ლეუსელს ვიცნობდი, — კარგის დედ-მამის შვილი იყო. შემყვიდრებოდა რაც დარჩა, ყველაფერი გაჰფლანგა და, ვინ იცის, რა სისულელე არ ჩაიდინა. ვიღობით აივსო. ახლა იმის ფიქრში იყო, ფულები როგორ ვიშოვნო.

და აი, ამ დროს, ბერტას შეხვდა.

ლამაზი ყმაწვილი იყო, ჯანმრთელი, მაგრამ მოქიფე, იმ მოქიფეთვა ჯურისა, რომელიც სოფლებში სცხოვრობენ; კოჭებშივე ეტყობოდა, ცოლითან მანამდე გაჩერდებოდა, სანამ მთელს შხითვეს შესვამდა.

დიიწყო ჩემის შეგობრის სახლში სიარული, ქალითან არ-შეიკობა და ყველას თავს აჩვენებდა, — ეს იდიოტი ქალი ძან მიყვარსო. უზიდავდა ყვევილუხს, მოუჯდებოდა გვერდით, ხელებს უკოცნიდა და აღერსიანად შესცქეროდა. ბერტა მისს არ-შეიკობას ყურადღების არ აქცევდა და სხვებში არ აჩრევდა. ქალი-ვას ჯვარი გადასწერეს.

მოს. ტყის ტყა.

გურია. „აბა“ (სასტუმრო სახლი).

მეორე დღეს მივედი ბერტას სანახავად, მინდოდა გამეგო — ცვლილება რამ დაეტყო თუ არა. მაგრამ იგი თიფე დახვდა, როგორც სხვა დროს მინახავს — სადღისო და საათის ფიქრში გაბრუნებული. ვაჩი-კი მეთად შეყვარებულს ჰგავდა, სკლილობდა ქალი ვაგზიარებულბინა და პატარა სათამაშოებით და მოტყუებით, როგორც კატის კნუტებს ექცევიან ხოლმე, მისი გული მოეგო.

მაგრამ ვერას გახდა.

მათთან სიარულს უფრო მოეუხშირე. ახალ ჯვარ-დწერილით გულმოდგინეთ ვადევნებდი თვალყურს. ახალგაზდა ქალმა ქპრის გამოცნობა დაიწყო და ისეთის ხარბის თვალებით უყურებდა ხოლმე, როგორც წინად მარტო ტბილს საქმელებს.

თვალს ადევნებდა მისს მოძრაობას, სცნობდა ფეხის ხმას, როცა კიბეზე აიძლიოდა, ან მეორე ოთახში დადიოდა; აღტყუებით ტაშს შემოჰკარავდა, როცა ქპარს შინ დაბრუნებულს დინახავდა. მისს გამოცვლილს სახეს ბედნიერებისა და წაღილის სხივი ეფინებოდა.

უყვარდა მთელი თავის არსებით, მთელის სულით, თავის საცოდავის სულით, მთელის გულით, მთელის თავის საბრალო გულით, ისე უყვარდა, როგორც მადლიერს ცხოველს პატრონი.

მაგრამ ქპარს მალე მოგებრდა ამ ლამაზის, გულმბურვის და მუნჯ არსების აღერსი. დღე მარტო რამდენსამე საათს თუ დაჰყოფდა მის გვერდით, — ღამე რომ ვრჩები, ისიც ეყოფო.

ქალი დარღს მიეცა.

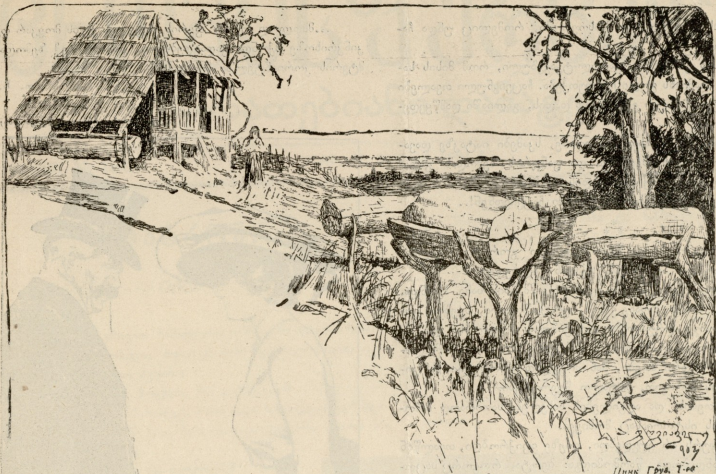
დილიდან საღამომდე ქპრის ლოღინში თვალბი უწყლდებოდა და ვაშტერებით უყურებდა საათის ისრებს. საქლის კეთბაც მიატოვა, ამიტომ რომ ქპარი სახლში ჰურს აიარა სპამდა, — ხან სად ისაღიღებდა, და ხან სად, ოღონდ ში არ მისულიყო.

ბერტა საშინლად გახდა.

სხვა ყველა აზრი, სხვა წაღილი, სხვა მოლოღინ, სხვა გამორკვეული იმედ-მის გონებაში ვაქპრა. ის დრო, როცა ქპარს არა ხედავდა, ნამდვილ ჯოჯოხებთადა ჰქონდ გადაქცეული. ბოლოსა და ბოლოს, ქპარი სახლში დასაძებნადაც

აღარ მოდიოდა, ვიღაც ქობილბ სხვაგან ატარებდა დროს.

გურია. — „ბუკი“ (სკა) და „ხულა“ (ბეღელი).

„სოხის ფურცელი“

ქმრის მოსვლამდე ქალი არა წვებოდა. სკამზე უძრავად იჯდა და თვალები ერთთავად კედლის საათზედ ჰქონდა მიშტერებული.

შორიდან ქმრის ცხენის თქარა-თქურს რომ გაიგონებდა, წამოხტებოდა. ოთახში შემოსულს ქმარს ქალი, აზრდილივით, თითოთ კედლის საათზე აჩვენებდა, საყვედურის ნშინად: „ხედავ, რა გვიან მოდიხარო!“

ქმარს თან-და-თან შიში შეგებარა ამ შეყვარებულის და ილიოტის ქალისა; მხეცივით ბრაზიანობა დაიწყო. ერთს საღამოს კიდევა სცემა.

მაშინათვე კაცი გამომიზვანეს. ქალი თმის იგლეჯდა, თავს იკლავდა ტკივილით, თუ სიბრაზით, თუ მღეღვარებისაგან, რა ვიცი? ვინ გაუგებდა, მის მიღუნებულს ტენში რა ხდებოდა?

იმ წამსვე მორფი შევეშხაპუნე და, როგორც იყო, დავმშვიდე. იმ დღიდან შინაურები დღვირივე, ეს კაცი ბერტასათვის მოეშორებინათ. ამიტომ რომ ქვარაიანობას უქვეყლად სამარის კარამდე უნდა მიეყვანა საკლავი არსება.

ბერტა ამის შემდეგ გაგიჟდა. დილა, ჩემო კარგო, ეს ილიოტი ქალი გაგიჟდა. მისის ფიქრის საგანი სულ ქვარია, სულ იმის ლოდინშია. ქმარს გლის მთელს დღეს, მთელს ღამეს, გლის—ჰღვიძის თუ სძინავს, გლის ყოველ წამს, შეუწყენებლივ. დღითი-დღე უარესად ჩაოხხმა, თვალები სულ საათზე ჰქონდა მიშტერებული, ერთის წუთითაც არ აშორებდა. ამიტომ დროს აღსანიშნი ყველა იარაღი სახლიდან გავატანინე. ამ გვიარად, წვავართვი ყოველივე საშუალება საათების თვლისა და ბუნდადაც არ მოეგონებინა ის დრო, როცა წინად ქვარი მოუღლიდა. იმედ მაქვს, ადრე თუ გვიან, დავუზნო ეს მოგონება, ვაფუქრო აზროვნების ნაპერწკალი, ამდენის ტანჯვითა და წვალებით გაჩენილი.

იმ დღეს ერთი რამ კიდევ ვცადე: ჩემი უბის საათი გავუწოდე. გამომართვა. გადაატრიალ-გადმოატრიალა და ისე საშინლად დაიკიეო, თითქო ამ პატარა იარაღმა უცბად

„სოხის ფურცელი“

გურია. — ეუობნის გამეძავე.

გაულებს მახსოვრობა, ის მახსოვრობა, რომელიც უნდა ჩამკრალიყოვო.

ახლა ასე გამხდარი, გაძვალ-ტყავებული, რომ მისის საცოდვობით აღმიანს გული ჩაეთუქება. ჩაცვიფული თვალები საშინლად უელავს. სულ ერთთავად დადის, გალიაში დამწყვედულ მხეცასვით.

ფანჯრები ფიცრებით ავაქედინე, სკამები იატაკზე დაფანჯრებინე, რომ ზედ შედგომა და ფანჯრის ზემოდან გადახედვა ვერ შესძლოს—ქმარი მოდის თუ არაო!

საცოდავი შობობები! რა დღეში ჩაცვიფდნენ!..

* *

ამ ლაბარაკში მე და ჩემი მეგობარი გორაკზე ავიდით. ექიმი მომიბრუნდა: აი, რომს აქედან გადახედეთო!

ჩამობნელებულს ქალაქს ძეგლის კოშკების სახე ჰქონდა. ქალაქი იქით, შორს, მწვანე ველი იყო გაშლილი, ხეებით დაფარული. ლურჯი ღრუბლები გადაქიმულს სოფლებსა და ქალაქებს საამურად გადაფენოდა. მარჯვნივ, შორს, გადაწოლილი იყო უხარმზარი მთები, ხან მრგვლად ამართული, ხან კედევ, სატვერის პირივით, პიტალო წვერანები.

ექიმმა მთებისა და ადგილების სახელები სათითაოდ ჩამოითვალა: მათს ისტორიასაც მომიყვა.

მაგრამ ყურს არ ვუვებდდი, გოზე ვფიქრობდი, თვალწინ გიყიდა მეღანდებოდა. წარმომიდგა: ბერტა, როგორც საცოდავი სული, ზედ დასტრიალებს მიეგს თვალ გაღუფვდენელს მიდამოს-მეთქი.

ექიმს უცხადა ვკითხე:

— ქმარი რაღა იქნა?

ჩემი მეგობარი გაოცდა. ცოტა ყოყმანის შემდეგ მიზბა:

— როიაში სცხოვრობს მზითევში აღბულის ფულით.

რა უქირს, ბელნიერიო, ქეიფობს!

დამხუმებულნი და მოწყენილნი ნელის ნაბიჯით გბრუნდებოდით. ამ დროს ერთმა ინგლისურმა ეტლმა შურდულივით ერთი პეტილშობილი კაცი გააქროლა.

ექიმმა კალთა ჩამომიწია:

— ემანდე, შეხედეთ, ის არის.

ორნაირი პრობლემა უფროსთან ახლანდელ დროში.

მოხუცეს ცოლი უფროსთან.

უფროსის ცოლი მოხუცესთან.

...მოლოდ რუბის ფერის მატულის ქუდს მოვკარ თვალი, კინკრბოზე ჰქონდა გადადებული, განიერ ბეჭ ზემოდან, და მტრის კორინტელში მიიშალა.

თ. ს.

(უცხოეთის ფერანდ-ვაზეობიან).

— ახლა ხშირად შემოდან თქვენთან საირუდი, რადგან უფრო თავისუფალი ხართ.

— მიობრანდით, როცა ენჯავუო. მე იმეტომ გავთხოვდი, რომ უოგელეთის თავისუფალი ვყო.

— მაგრამ, როგორ, ქალბატონო, მე ექიმი არ ვახლავარ, მე ბეთილი ვარ...

— არა უშეხსრა... ჩემი ქმარი იმდენად ჰირეტუა, რომ...

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბბლარი.